

Človek spreminja podnebje

Velikopotezni načrti: izvedljivi in neizvedljivi

Spreminjanje vremenskih prilik je že starodavna človeška sanja. Uspehi so bili vedno minimalni, spreminjale so se le metode. Nekoč je skušal človek nevihte pregnati s kopji, puščicami in zvonovi, danes hoče morskim tokom dati drugo smer.

Iz najnovejšega časa sta znana oba ruska načrta, po katerih naj bi zaježitev mrzlih morskih tokov dvignila temperaturo širnih sibirskih ozemelj. O obeh načrtih smo na tem mestu že govorili. Eden se tiče zaježitve mrzlega toka, ki se usmerja iz Kariškega morja proti obali Severne Sibirije in odvaja topli Zalivski tok. Inž. Avdojev, oče tega načrta, je mnenja, da bi se s to zaježitvijo (med obema otokoma Nove zemlje in otokom Vajgačem ter kopnino) dvignila temperatura prostornih severosibirskih ozemelj. Drugi načrt bi rad med otokom Sahalinom in obalo Vzhodne Sibirije zaplaval mrzlemu Limansko toku dostop v Japonsko morje. Dejansko je danes vzhodna obala Sibirije z mestom Vladivostokom zaradi tega toka postala ledena, poleti zamrzne, dočim ima Japonska zaradi toplega Čuimskega toka, ki jo oblija od juga, kakor znano,

milo podnebje.

Tehnično bi se zaježitev dala izvršiti, vprašanje je samo, da-li bi bil učinek takšen, kakršnega si želijo. Ni namreč izključeno, da bi toplejše morje na vzhodu pritegnilo samo mrzle zračne mase iz notranjosti Sibirije in bi se podnebje ob Japonskem morju samo poslabšalo namestu da bi se izboljšalo. Eksperiment bi bil drag, toda bi imel neprecenljivo znanstveno vrednost — in mogoče tudi stvarno.

Prav tako velikopotezni so načrti, ki naj bi spreminjali podnebje puščavnih predelov z ustvaritvijo velikanskih umetnih jezer. Ze večkrat smo pisali o načrtih, s katerimi naj bi se ogromni kompleksi Sahare spremenili v zelene oaze s tem, da bi s prekopi spustili vodo Sredozemskega morja v njene depresije. Eden teh načrtov, ki predvideva nastanek velikega jezera v Quattarski depresiji (Egipt) in ki mu gre v prvi vrsti za pridobivanje električne energije iz vodovja, ki bi po prekopi padalo v to depresijo, se bo menda v doglednem času uresničil.

To se bo zgodilo mogoče tudi z drugim načrtom, ki hoče s spreminjavitvijo toka dveh rek ustvariti v Kalaharski puščavi velikanska jezera in po stalnem izhlapevanju teh jezer tako povečati množino padavin v omenjeni puščavi, da bi se potem spreminila v rodovitno ozemlje. A vprašanje je, da-li bi ne bilo izhlapevanje po tem zamislu še vse precejšnjo, da bi utegnili znatno vplivati na padavinske prilike. Človek namreč preračunuje efekt svojega dela in nima pravega pojma o silah, ki jih ima narava na razpolago za ustvarjanje vremenskih prilik.

Zelo drastično se je pokazalo to neumevanje naravnih prilik n. pr. v primeru znanega ameriškega meteorologa Jamesa Espeya, ki je predlagal, da bi povečali količino padavin po Zedinjenih državah s tem, da bi zažigali vsak teden velike množine gozdnega lesa. Mož je namreč vedel, da nastajajo včasih zaradi navpičnih zračnih tokov, ki se dvigajo s požarišč, hipne plohe in je menil, da bo mogoče po istem principu ustvarjati pogoje za dež na debelo na umeten način. Toda ne glede na to, da ti navpični zračni toki nikakor nimajo vedno omenjenega učinka, je gotovo, da bi umeten dež za tako velika ozemlja, kakršna je ameriško, zahteval več lesa, nego ga je na zemlji sploh.

Premaganci hitlerjevske revolucije

Razgovor s Pavlom Loebejem, bivšim predsednikom nemškega parlamenta

Paul Loebe v razgovoru z novinarjem Duesbergom

W. Duesberg, berlinski dopisnik »Tribune de Geneve«, priobčuje v svojem listu zanimiv razgovor, ki ga je imel s Paulom Loebejem, dolgoletnim predsednikom nemškega državnega zbora in voditeljem bivše nemške socialistične stranke.

Ko je novinar prispel k njemu, se je Loebe oprl, da ga sprejema v copatah in domači obleki:

»Ves dopolden sem tekal naokrog, da najdem kakšno delo,« je rekel in nadaljeval:

»To ni tako lahko. V svoji mladosti sem bil stavec, a danes ne poznam vsega tehničnega napredka, ki se je izvršil v tridesetih letih. Stejem že skoraj 60 let in ni čudno, da dajajo prednost mlajšim. Bil bi zadovoljen, če bi našel vsaj mesto korektorja, a doslej so me samo odklanjali.«

Povedal je še, kako se je zgledal pri »Frankfurter Zeitung«, »Vossische Zeitung« in v »Ullsteinovem podjetju in so ga povsod odpravili z obljubo, da ga pozovejo, če bo kaj dela. Med tem živi vsa družina od prihrankov njegovega sina in je že prisiljena, da si poišče novo stanovanje. »Za srečo sem danes prejel prvi znesek podpore za brezposelnost,« je dodal z rahlim nasmehom, ki ga ni izgubil niti v tem žalostnem položaju.

»Koliko?« je vprašal obiskovalec.

»1 marko 50 pfenigov na dan.«

Duesberg je prešel na drug predmet.

»Kako so vas izpustili iz zapora?«

»Na obljubo, da se politično ne bom več udeleževal. To obljubiti mi ni bilo težje.«

Hitlerjevsko izzivanje

Nazivlje formalni prepovedi angleške vlade sta dospela v London dva uniformirana nacisti, da obiščeta nekega angleškega fašista. Angleške oblasti so jima nemudoma pokazale pot v Nemčijo.

Novi belgijski prestolonaslednik

Prestolonaslednik Baudouin, triletni sin nove belgijske kraljeve dvojice

Halo, tukaj radio južni tečaj!

Ameriški raziskovalec admiral Byrd, ki je dospel s svojo odpravo na južni tečaj, je vzel pri svojem odhodu iz domovine s seboj več radio aparatov ter opremil svojo ekspedicijsko ladjo in letala s posebnimi oddajnimi aparaturnami.

V najkrajšem času se obeta Byrdova radio reportaža. Byrd bo govoril najprej s svojega letala na kratke valove. Reportažo bo najprej sprejela velika radio postaja v Buenos Airesu, ki jo bo telefonično oddajala dalje Ameriki. Slednjič bo prispela Byrdova reportaža preko New-Jerseyja v Evropo. Pitejša tudi, da bosta deležni poslušanja Byrdove radio reportaže celo Japonci in Avstralijski.

Predsednikova žena

Gospa Doumergue,

bivša učiteljica, s katero se je novi francoski ministrijski predsednik na tistem poročil, ko je pred tremi leti zapustil mesto državnega predsednika. Slika kaže gospo, ko izroča svoj prispevek za dobrodelne namene.

Anglija brez vode

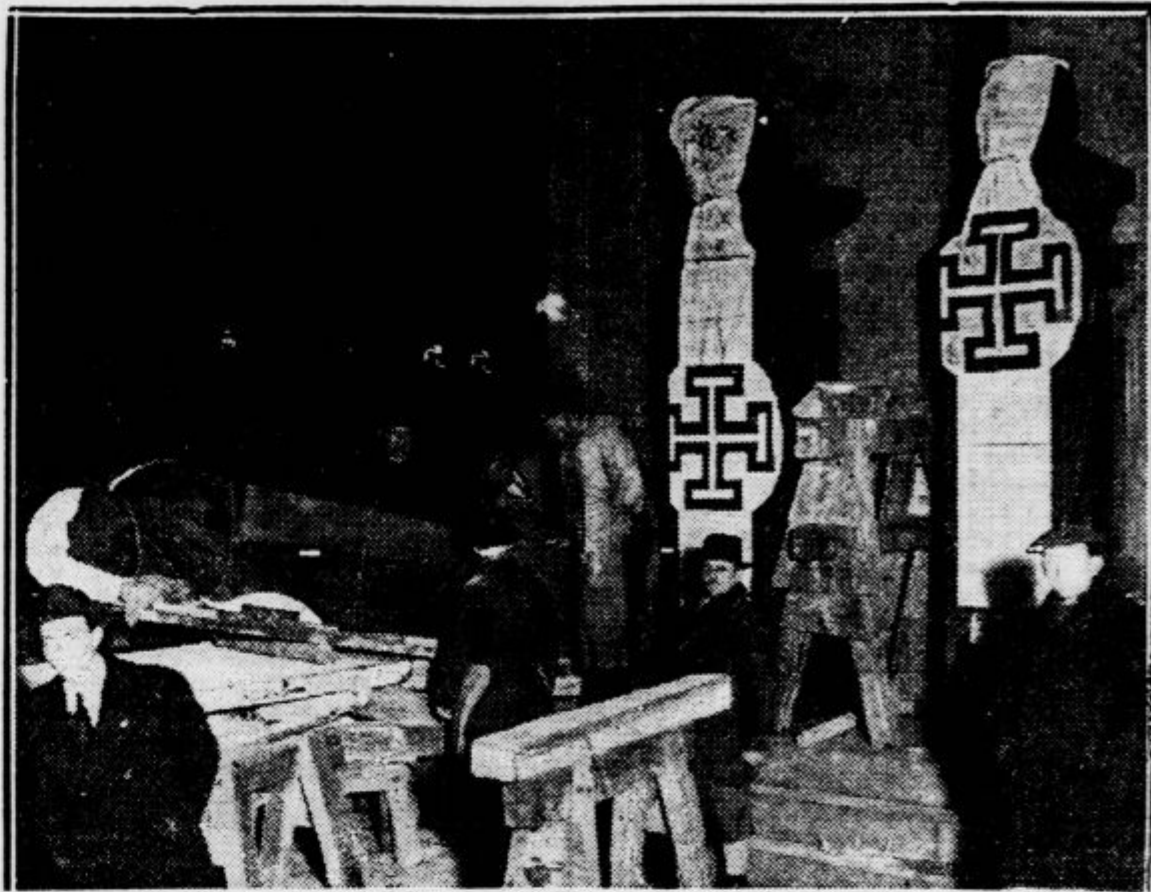
Prvič v novejši zgodovini grozi Angliji pomanjkanje vode. Stvar je tem resnejša, ker na Angliškem že dolgo ni bilo dežja in je bila tudi zimska moča skromnejša kakor po navadi. Lansko poletje je bilo v Angliji zelo suho, jesen in zima nič manj in tako se naravni rezervarji vode krčijo, da postaja položaj v mnogih mestih kritičen.

Reke so se povečini izsušile in mnogo krajev na deželi je bilo primoranih uvesti racionaliranje vode. Ponekod prevažajo vodo iz občine v občino, toda to je le začasen pripomoček. So celo kraji, kjer vodo prodajajo. Med mesti sta v tem pogledu najbolj ogroženi Manchester in Liverpool. V grofijah, kjer je razvito poljedelstvo, so že zdaj v velikih skrbih za bodočnost. Vlada si na vse načine prizadeva, da bi pomagala prebivalstvu iz te zadrege.

Orjaška okostja

Italijanski listi poročajo, da so kopači odkrili pri vasi Moncaliere blizu Turina v ondnotnih gozdovih štiri popolnoma dobro ohranjena okostja orjaških ljudi. Okostnjaki merijo v višino 210 cm. Na kraju, kjer so jih izkopali, je bilo v pradednih časih pokopališče. Starinoslavci, ki so bili obveščeni o najdbi, doslej še niso mogli ugotoviti, iz katere dobe izvirajo najdbe.

Avstrijsko republiko podirajo

V noči pred pogrebom žrtve avstrijske bratomorne borbe so odstranili starhemborgovi fašisti kipe Viktorja Adlerja, Roumanna in Hannuscha

Zločin pri Dijonu

Grozotna skrivnost tragične smrti sodnega svetnika Princeja

Smrt sodnika Alberta Princeja, ki so ga našli pred tednom dni mrtvega na železniškem nasipu pri Dijonu, je slej ko prej nepojasnjena, čeprav si prizadeva francoska policija z vsemi pripomočki odkriti in zaslediti njegove morilce.

Trije zdravniški izvedenci Gaudemet, Falconnet in Moriot, ki so natančno preiskali pokojnikovo truplo, vztrajajo pri trditvi, da je bil Prince umorjen. Po njih sodbi so morilci sodnika najprej omamili z

gnano, kam so izginili najverjetneji akteri z obdolžitvami afere Stavisky, bo mogoče eruirati Princejeve morilce in ugotoviti, kdo jih je najel za izvršeni zločin.

»Daily Express« poroča v zvezi s tem dogodkom, da je prošil preiskovalni sodnik d'Uhalt, ki mu je poverjena preiskava afere Stavisky v Bayonne, za policijsko zaščito, ker dobiva neprestano pretirna plačila od neznanih oseb. Družina pokojnega Princeja pa izjavlja, da bo vložila tožbo

Preiskovalna komisija na kraju zločina

narkotičnim sredstvom, nato pa privezali k tračnicam, da ga je vlak razmesaril. Preiskovalni sodnik, ki je imel zaslišati Princeja v četrtki po umoru, si skuša razložiti nekatera vprašanja, ki naj bi pojasnila skrivnost Princejeve smrti. Njegovi pomisleki so v glavnem naslednji:

Cemu je odšel Prince v turek, ko ga je fingirana telefonska vest pozvala iz Dijona, že v zgodnjih jutranjih urah s doma, ko je bil vendar sam napovedal svoje zaslišanje v četrtki pri preiskovalnem sodniku v aferi Staviskega?

Prince, ki je bil znan po svoji solidnosti in natančnosti, je pozabil ta dan doma aktivno, brez katere ni sicer storil nobenega koraka. Ali se je to zgodilo hote? Katere okoliščine so napravile tega sicer zelo hladnokrvnega moža pozabljivega?

Ob železniškem nasipu so poleg razkosenega trupla našli tudi prazno aktovko. V tej aktovki je Prince nosil s seboj beležke, ki se tičejo afere Staviskega. Listine so po umoru izginile.

Vdova in sin pokojnika izjavljata, da je postal Prince žrtev mafije Staviskega, mafije, ki se je že poprej parkrat skušala maščevati nad njim. Tako je n. pr. nekoč nenadoma ugasnila v stanovanju električna luč, in to v trenutku, ko se je Prince odpravil po stopnicah z doma. Temo je izrazil neki neznan moški, da je nagovoril Princeja, ko pa se je očetu pridružil sin, je neznanec nemudoma izginil. Pozneje je nastal v Princejevem stanovanju kratak stik, obenem pa je pozvonilo pri vratih in moški, ki je zvonil, je nujno zahteval sodnika, češ, da ima z njim nekaj važnega govoriti. Sobarica je moškega neznanca pregnala. Pozneje se ni javil več.

Pariška policija je izsledila šoferja, ki je vozil Princeja z doma na postajo. Šofer pravi, da je Princeja tik pred vstopom v avtotaksi nagovoril neki moški. Oba sta se nekaj minut razgovarjala. Prince je potem povabil moškega, naj prisede k njemu. Vozač pravi, da je bil sodnikov spremljevalec nekoliko manjši in elegantnejši od Princeja.

Sprevednik brzega vlaka, s katerim se je vozil Prince v Dijon, se ne ve natančno spominjati, če je bil Prince sam ali v družbi. Znano pa mu je, da se je vozil sodnik v II. razredu. Problem Princejeve smrti je torej izredno zapleten. Šele potem, ko bo do-

Boben namestu lepakov

Občinski svet v Kispestu pri Budimpešti je sklenil, da poslednjemu ne bo več nabijal svojih objav na zidove. Ker ljudje ne čitajo lepakov. Namestu tega bo bobnar kakor v nekdanjih časih razbijal po oslovski koži in razglašal prebivalstvu novice in oznanila splošne važnosti.

KARIKATURA

Lord Eden,

angleški pooblaščenec za razorožitvena pogajanja na poti med Berlinom, Parizom in Rimom

VSAK DAN ENA

»Sila kola lomi!«

(»Politikens«)

